

Владимир Р. Поломац*

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

Женска имена у Поменику манастира Св. Тројице код Пљеваља (XVI век)**

Сажетак: У раду се истражује систем женских личних имена у рукописној књизи Поменика манастира Св. Тројице (Пљеваља, XVI век). Проведена анализа у начелу упућује на стање забележено у другим истраживаним поменицима, али и допуњује наша досадашња сазнања о репертоару женских имена у српском језику у XVI и XVII веку, доносећи нове потврде ретких или прве потврде досад незабележених имена: *Беловиџа*, *Беока*, *Вујчица*, *Вучисава*, *Вичисава*, *Вичица*, *Деха*, *Јевренија*, *Јесенка*, *Рока*, *Уџа*, *Хрња*, *Ценија*, *Цура*. Забележена антропонимијска грађа представља значајно сведочанство о развојним процесима у српском језику средњег века, посебно о судбини слоговног /л/, /л/ на крају слога, судбини стсрп. вокала *јайи*, као и судбини консонанта /х/.

Кључне речи: ономастика, антропонимија, женска лична имена, српски средњовековни поменици, XVI век, Црна Гора, Пљеваља, манастир Св. Тројица.

1. Настанак овога прилога примарно је мотивисан чињеницом да Поменик манастира Св. Тројице код Пљеваља својим обимом представља један од најзначајнијих, али истовремено и један од најмање истражених српских поменика XVI века¹. Рукопис поменика писан је на хартији, садржи 283 листа (215 x 155 mm), настао је у последњој четвртини XVI века (између 1575. и 1585. године), а данас се чува у манастирској ризници под бројем 74 (уп. Станковић 2003: 25)². Структуром и садржајем рукопис одступа од очекиваног будући да се у њему не налазе поменички предговор – одељак у коме се наводе правила о уписивању у поменик и прописи о његовом читању на литургији, као ни владалачки поменик – најрепрезентативнији део поменика у коме се помињу чланови српских средњовековних владарских породица са мноштвом титула и епитета уз име. Помени црквених лица (јерођакона, монаха, монахиња, презвитера и ђакона) долазе у мањем делу

* v.polomac@filum.kg.ac.rs

** Рад је настао у оквиру пројекта *Историја српског језика* (178001) Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Рукопис није обухваћен класичном студијом С. Новаковића (1875). У студији Д. Даниловића (1994: 20) доносе се само основне напомене о рукопису на основу Мошин 1958, док се у Новаков 2014. разматрају лична имена са *јайом*, у поређењу са Дечанским помеником, Помеником манастира Крке и Помеником манастира Крушедола.

² Оригинал рукописа нам је остао недоступан, тако да је истраживање проведено на микрофилму из фонда Археографског одељења Народне библиотеке Србије (сигнатура Ф74 А 5263/1–149).

рукописа (од почетка до 53. стране), док се у највећем делу рукописа (од 53. стране до краја) нижу помени мушких и женских имена световне властеле и обичних мирјана. Поменик је значајан за антропонимијска проучавања не само због великог броја забележених личних имена већ и због чињенице да се у њему мушка и женска имена могу доследно распознати на основу поменичке формуле (поџени ѣи раба своѣго... или поџени ѣи раба свою...)³, као и на основу поменичке рубрике. Лична имена у поменику распоређена су у посебне рубрике, а врло је мали број страна на којима се мушка и женска имена мешају⁴.

С обзиром на величину забележене антропонимијске грађе, као и на ограничен обим рада, овде су представљене само најзначајније одлике система женских личних имена, док је анализа мушких имена остављена за другу прилику. Палеографска анализа упућује на то да се највећи број уписаних женских имена може везати за време настанка рукописа, док је мањи број имена млађег порекла и може се везати за XVII век. Будући да млађи помени не доносе битно другачију грађу, забележена лична имена анализирана су јединствено, без инсистирања на хронолошкој стратификацији, евентуално уз посебне напомене онда када млађи помени доносе нове или другачије информације. На основу великог броја уписаних топонима на маргинама рукописа (најчешће Пљевља [у рукопису у облику пљвљк], Рудо, Чајнице, Сарајево), може се претпоставити да се забележена грађа у великој мери може везати за простор непосредне околине манастира и области северозападно од њега.

Истраживање женских личних имена у поменику предузето је са основним циљем утврђивања њихових структурних и семантичких одлика, као и поређења са стањем других антропонимијских извора XVI–XVII века. Поређења су вршена са грађом Дефтера Смедеревског санцака (уп. Јовановић Г. и др. 2017), као и са грађом Поменика непознатог манастира Липљанске епископије (даље скраћено ЛП) (уп. Поломац 2010б), Водичничког поменика (даље скраћено ВП) (уп. Поломац 2015), Дечанског поменика (даље скраћено ДП) (уп. Поломац 2017), Поменика манастира Пиве и Мораче, Поменика из Хоче (уп. Стојановић 2012), као и Рачанског поменика (даље скраћено РП) (уп. Јовановић Т. 2005. и Грковић 2002).

2. У Поменику манастира Св. Тројице код Пљеваља (даље скраћено ТП) забележено је 208 различитих женских личних имена (укључујући и различите фонетске варијанте истог имена) са 2.461 потврдом.

Статистички преглед женских имена према пореклу приказан је у табели 1.

³ У различитим рукописима које смо досад истраживали поменичке формуле често изостају, што отежава разликовање хомоформних мушких и женских имена (уп. Поломац 2010а: 494–495).

⁴ Мушка имена се доследно уписују од 53. до 161. стране. Од 161. до 174. стране долазе млађи записи мушких имена, међу којима се налази и понеко женско име. Женска имена уписана су од 175. до 283. стране, с тим да се на крају рукописа (стр. 265, од 269. до 275. стране, као и од 281. до 283. стране), мушка и женска имена мешају.

Табела 1: Порекло женских имена у ТП

	Број имена	Процент	Број потврда	Процент
Словенска	108	51,92%	1.001	40,67%
Хришћанска	62	29,80%	1.105	44,90%
Остала	38	18,26%	355	14,42%
УКУПНО	208	100%	2.461	100%

Статистички преглед женских личних имена према пореклу у поређењу са ЛП, ВП и ДП приказан је у табели 2.

Табела 2: Порекло женских имена у ТП, ЛП, ВП и ДП

	Број имена		Број потврда	
	Словенска	Хришћанска	Словенска	Хришћанска
ТП	51,92%	29,80%	40,67%	44,90%
ЛП	48,64%	37,83%	51,28%	39,34%
ВП	57,81%	28,12%	53,64%	37,50%
ДП	44,82%	40,22%	45,31%	43,35%

Анализа забележених женских имена према критеријуму порекла дала је другачије резултате него у ЛП и ВП. У односу на ове рукописе, у којима словенска имена преовлађују и бројем појединачних имена и укупним бројем потврда, ТП се издваја смањивањем удела укупног броја потврда словенских имена у корпусу. Однос укупног броја потврда словенских и хришћанских имена у ТП сличнији је односу у ДП, с тим да је у нашем поменику незнатно померен у корист хришћанских имена. Без истраживања већег броја поменичких рукописа тешко је само на основу овога податка изводити одређеније закључке. Могуће је да су подаци ТП најпросто резултат репрезентативнијег корпуса, пре него територијалне или социјалне варијације у давању хришћанских имена у XVI веку.

Доминацију хришћанских имена у корпусу добро илуструје и списак од десет најфреквентнијих имена у поменику: *Сїјана* (x 116), *Катїа* (x 113), *Мара* (x 91), *Јелена* (x 85), *Вучица* (x 75), *Јела* (x 71), *Пава* (x 69), *Тодора* (x 67), *Јована* (x 65), *Ђерана* (x 58), међу којима се налазе само три словенска имена: *Сїјана* (x 116), *Вучица* (x 75) и *Ђерана* (x 58). Наведена имена представљају трећину укупног броја свих забележених имена у поменику.

2.1. Статистички приказ женских имена словенског порекла према творбеној структури приказан је у табели 3.

Табела 3: Структура женских имена словенског порекла

	Број имена	Процент	Број потврда	Процент
Сложена	8	7,40%	66	6,59%
Изведена	78	72,22%	765	76,42%
Самотворна	22	20,37%	170	16,98%
УКУПНО	108	100%	1.001	100%

Статистички приказ односа сложених и изведених женских имена словенског порекла у поређењу са ЛП, ВП и ДП приказан је у табели 4.

Табела 4: Однос сложених и изведених словенских имена у ТП, ЛП, ВП и ДП

	Број имена		Број потврда	
	Сложена	Изведена	Сложена	Изведена
ТП	7,40%	72,22%	6,59%	76,42%
ЛП	22,20%	66,66%	21,46%	72,14%
ВП	18,91%	70,27%	9,70%	83,49%
ДП	10,25%	71,79%	3,44%	88,79%

Међу женским именима словенског порекла налази се веома мали број сложених имена. Најфреквентније сложено име је *Видосава* (x 29), затим долазе *Сѿанисава* (x 12), *Вукосава* (x 12) и *Сѿојисава* (x 9), док су *Вучисава* (x 2), *Влајисава* (x 1), *Дадижива* (x 1) и *Рагосава* (x 1) потврђене малобројним или појединачним примерима. Међу наведеним именима посебно истицање заслужује *Вучисава* (x 2), досад позната само на основу не-сачуваног Призренског поменика (уп. Новаковић 1875: 54), а одатле и Речнику личних имена код Срба (уп. Грковић 1977: 235). Поређење са стањем сложених имена у ЛП, ВП и ДП упућује на велико поклапање у фреквентним основама првог дела сложенице: *вид-*, *сѿан-*, *вук-*, *сѿој-*, *рад-*, *влај-* беље се и у овим рукописима.

Словенска изведена имена класификујемо према фреквентним основама и суфиксима. Најфреквентније основе су *сѿан-*: *Сѿана* (x 116), *Сѿанача* (x 33), *Сѿанија* (x 1), *Сѿаница* (x 16), *Сѿанка* (x 6), *Сѿанојка* (x 8); *мил-*: *Милица* (x 56), *Мила* (x 12), *Милица* (x 3), *Милана* (x 2), *Милица* (x 1), *Милка* (x 2), *Милојка* (x 1), *Милунка* (x 1); *рад-*: *Рада* (x 49), *Рагна* (x 1), *Радојка* (x 1); *драј-*: *Драјана* (x 40), *Драјна* (x 8); *вук-*: *Вукава* (x 8), *Вука* (x 4), *Вукна* (x 2); *сѿој-*: *Сѿоја* (x 42), *Сѿојка* (x 12), *Сѿојана* (x 5); *вуј-*: *Вујана* (x 32), *Вујка* (x 1), *Вујица* (x 1); *ћер-/кћер-*: *Ћерана* (x 58), *Кћерана* (x 5); *цвей-*: *Цвейта* (x 48), *Цвейка* (x 2).

Најфреквентнији суфикси за извођење словенских имена су *-а*, *-ка*, *-ица* и *-на*, што се поклапа са стањем ЛП, ВП и ДП. Примери су наведени према фреквенцији јављања: *-а*: *Сџана* (x 116), *Рага* (x 49), *Сџоја* (x 42), *Цвеџа* (x 42), *Мила* (x 12), *Влада* (x 7), *Вида* (x 4), *Вука* (x 4), *Љуба* (x 4), *Вуја* (x 3), *Дража* (x 3), *Виша* (x 1), *Воја* (x 1), *Деха* (x 1), *Добра* (x 1), *Мица* (x 1), *Нега* (x 1), *Оиња* (x 1), *Сџаја* (x 1), *Хрња* (x 1), *Чава* (x 1); *-ка*: *Живка* (x 14), *Сџајка* (x 14), *Сџојка* (x 12), *Војка* (x 7), *Сџанка* (x 6), *Рајка* (x 4), *Цвејка* (x 2), *Славка* (x 2), *Милка* (x 2), *Беока* (x 1), *Вујка* (x 1), *Данка* (x 1), *Зорка* (x 1), *Језерка* (x 1), *Јесенка* (x 1); *-ана*: *Ђерана* (x 58), *Драјана* (x 40), *Вујана* (x 32), *Смиљана* (x 27), *Живана* (x 22), *Гроздана* (x 8), *Кћерана* (x 5), *Сџојана* (x 5), *Милана* (x 2), *Оињана* (x 1); *-ица*: *Милица* (x 56), *Сџаница* (x 16), *Веселица* (x 5), *Грудица* (x 2), *Дражица* (x 2), *Божица* (x 1), *Вујица* (x 1), *Вујицица* (x 1), *Љубица* (x 1). Међу наведеним примерима посебно истицање заслужују досад незабележена имена: *Деха* (x 1) (уп. мушко име *Дехо* из XIV века у РЈА II: 332, као и мушка имена *Дехоје* и *Дехуи* у Дечанским хрисовуљама, према Грковић 1983: 53), *Хрња* (x 1) (уп. женско име *Хрњака* и мушко име *Хрњко* у несачуваном Призренском поменику [Новаковић 1875: 111–112], као и мушко име *Хрњак* у више средњовековних поменика [Новаковић 1875: 111; Јовановић Т. 2005: 35]), *Беока* (x 1) (вероватно варијанта од потврђеног *Белка*), *Вујицица* (уп. мушка имена са основом *вујч-* у Грковић 1977: 58–59) и *Јесенка* (уп. *Јесенија* у Грковић 1977: 261, на основу Елезовић 1932), као и ретко име *Језерка* (можда под утицајем виле Језеркиње из народних песама, уп. Грковић 1977: 260), забележено у несачуваном Призренском поменику (уп. Новаковић 1875: 116), као и у Поменику манастира Раче (уп. Јовановић Т. 2005: 15). Од осталих суфикса посебно истицање заслужују суфикс *-на*: *Драјна* (x 8), *Грудна* (x 4), *Вукна* (x 2), *Рагна* (x 1) и *Славна* (x 1), као и изведенице старим словенским суфиксом *-ава*: *Владава* (x 4), *Вукава* (x 8), али и фреквентно *Кашава* (x 15), у категорији хибридних твореница од основе хришћанског имена и словенског суфикса.

Од осталих словенских изведених имена посебно истицање заслужују *Хојдана* (x 5) и *Ојдана* (x 1), вероватно од мушког имена *Хојдан*, забележеног у несачуваном Призренском поменику (уп. Новаковић 1875: 111), са паралелом у старочешком *Нојден* (уп. ESSĀ).

Категорија самотворних имена бројнија је и разноврснија у односу на ЛП, ВП и ДП. Међу самотворним именима насталим од придева налазимо имена *Весела* (x 2), *Дивна* (x 2), *Јасна* (x 8), могуће и *Беловиџа* (x 2) (млађи помени, XVII век), досад познато само на основу Рачанског поменика (XVII век), поводом кога М. Грковић (2002: 46) истиче како је у основи овога имена могуће претпоставити придев *беловиџ*, који од XVI века у форми *дјеловиџ* „јасан“ бележе извори из западних крајева. Очекивано је присуство зоонимски и фитонимски мотивисаних имена у овој категорији: *Вучица* (x 75), *Кошуџа* (x 12), *Чавка* (x 6), *Грлица* (x 1); *Јајлика* (x 10), *Малина* (x 6), *Јајода* (x 5), *Вишња* (x 4), *Трњина* (x 3), *Травица* (x 2) и *Ракиџа* (x 1). У категорији самотворних имена налазимо и *Даница* (x 10) (према називу јутарње звезде), *Дева* (x 4), односно *Дјева* (x 1) (према атрибуту Богоро-

дице), *Саздана* (x 1) (вероватно од партиципа), *Планинка* (x 4) (име које се даје женској особи која се роди у планини, уп. Грковић 1977: 293), а могуће и *Зора* (x 4) (према добу дана или према словенској астралној богињи, уп. Грковић 1977: 255) и *Дикла* (x 9) (М. Грковић [1977: 242] за ово име наводи да у западним крајевима значи исто што и девојка).

2.2. Међу именима хришћанског порекла забележена је велика фреквенција имена *Јелена* (x 85), *Кайшарина* (x 25) / *Кайшалина* (x 27), *Марија* (x 23), *Марина* (x 22), *Анђелија* (x 53), *Ана* (x 51), а посебно и имена која представљају хибридне творенице изведене од њихове основе и словенских суфикса: *Јела* (x 71), *Јелача* (x 15), *Јелица* (x 14), *Јелика* (x 3), *Кайша* (x 113), *Кайшава* (x 15), *Кайшица* (x 1), *Мара* (x 91), *Марица* (x 3), *Аница* (x 23), *Анка* (x 5). Заједно са фреквентним *Јана* (x 10), *Јаника* (x 5), *Јанка* (x 39), удео укупног броја потврда ових имена у корпусу прелази две трећине примера. Наведени списак упућује на изузетну продуктивност хипокористичких образовања од основе хришћанског имена и словенског суфикса *-а*. Поред изузетно фреквентних имена *Кайша* (x 113), *Мара* (x 91), *Јела* (x 71), у овој категорији учесталости се издвајају *Пава* (x 69), *Павица* (x 20) и *Манда* (x 32) (према *Мандалина* [x 7]), док се друга имена срећу знатно ређе: *Сана* (x 5), *Тога* (x 2) (према *Тогора* [x 67]), *Мајда* (x 2) (према *Мајдалина* [x 3]), *Јера* (x 1) (према *Јерина* [x 28]), *Канда* (x 1) (према *Кандакија* [x 2]), *Ника* (x 1), *Сњеја* (x 1), *Тоша* (x 1). Од осталих хришћанских имена посебно истицање заслужују и фреквентна имена *Јована* (x 65), *Јања* (x 32), *Марша* (x 14), затим имена формирана суфиксом *-а* од мушких имена: *Дамјана* (x 2), *Дмијира* (x 3), *Ђерасима* (x 1), *Ивана* (x 14), различите фонетске варијанте имена *Ксенија* (x 2), *Сенија* (x 2), вероватно и досад забележено *Ценија* (x 1), такође забележено *Јевренија* (x 1) (вероватно варијанта од *Јевремија*), као и *Ракеља* (x 1) (варијанта од библијског *Рахила*) и *Јајиша* (x 8) (вероватно варијанта од *Ајаша*, уп. Грковић 1977: 258).

2.3. Категорија осталих имена обједињује имена страног порекла, као и имена недовољно јасне етимологије. Унутар ове категорије наводимо најпре хипокористике *Дајка* (x 4) и *Донка* (x 1), који могу бити од основе словенског и хришћанског порекла, затим имена грчког порекла: *Десјина* (x 6), *Комленија* (x 10), фреквентно *Марјариша* (x 33) и *Марјиша* (x 53), као и имена романског порекла: *Дијана* (x 9), фреквентно *Оливера* (x 20), хипокористик *Оља* (x 1) (млађи помен из XVII века), као и *Оливира* (x 1) (уп. Новаков 2014: 88), а затим и *Роксанда* (x 1) (млађи помен из XVII века), као и хипокористик *Рока* (x 3). Последња два имена заслужују посебно истицање с обзиром на то да су забележена и у Рачанском поменику, поводом којег М. Грковић (2002: 46) истиче да је лично име Роксанда могло ући у језик из народне поезије или из романа о Александру Великом. Мађарско порекло претпоставља се за име *Ђинђа* (x 1) (уп. Грковић 1977: 248). Различитог порекла могу бити женска имена мотивисана етнонимима: *Босанка* (x 1), *Влахиња* (x 1) (млађи помен из XVII века), *Ујрина* (x 1) (такође и хипокористик *Ујра* [x 1]), *Пруиња* (x 1) (варијанта од *Фруиња*), вероватно и фреквентно *Јарменка* (x 12) (варијанта од Јерменка, уп. Грковић 1977: 259), као и *Ламенка* (x 1) (млађи помен из XVII века) (према Грковић 1977: 270, варијанта име-

на *Аламенка*, односно *Аламанка*). Високу фреквенцију у корпусу имају фитонимски мотивисана имена страног порекла: *Дафина* (x 34) и *Дахвина* (x 22), *Калина* (x 20), *Љиљана* (x 34), *Наранца* (x 23), *Неранца* (x 4), *Ружица* (x 16), *Ружа* (x 4), док се зоонимски и хидронимски мотивисана имена јављају ретко: *Пауна* (x 8), *Нишава* (x 3), *Дринка* (x 2). Недовољно јасну етимологију имају *Алинка* (x 7) (према Грковић 1977: 218, варијанта од *Аленка*, *Алена*, које даље потиче од *Јелена*, или *Мајдалена*), *Каравида* (x 15) (према Грковић 1977: 265, вероватно од тур. *kara* – црна и слов. *Vida*), *Јахрида* (x 1) и *Јахра* (x 2) (забележено и у другим поменицима, уп. Новаковић 1875: 115; Јовановић Т. 2005: 14; у Дефтеру Смедеревског санџака као *Јарха*, уп. Јовановић Г. и др. 2017: 42), као и *Цура* (x 1) (можда у вези са мушким именима *Цури*, Дечанске хрисовуље, уп. Грковић 1983: 211), *Цураћ* (XIV век, RJA I: 860), *Цурко* (у несачуваном Призренском поменику, уп. Новаковић 1875: 113, вероватно од албанског или румунског *Georgius*). Посебно истицање заслужују досад незабележена имена *Вичисава* (x 1) и *Вичица* (x 1), која садрже основу *вич-*, познату нам само у систему мушких имена (Грковић 1977: 54, бележи мушка имена *Вича* и *Вичеџа*, прво на основу Елезовић 1932. у XVIII веку у Прилужју на Косову и Метохији).

3. На основу проведеног истраживања може се закључити да систем женских личних имена у Поменику манастира Св. Тројице (Пљевља, XVI век) у начелу не одступа знатније од стања забележеног у другим досад истраживаним поменицима из овога периода. Проведена анализа проширује наша досадашња сазнања о репертоару женских имена у српском језику XVI века доносећи нове потврде ретких или прве потврде досад незабележених имена (*Беловиџа*, *Беока*, *Вујчица*, *Вучисава*, *Вичисава*, *Вичица*, *Деха*, *Јевренија*, *Јесенка*, *Рока*, *Уџа*, *Хрња*, *Ценија*, *Цура*). С друге стране, анализирана антропонимијска грађа представља значајно сведочанство о развојним процесима у српском језику средњег века: замени слоговног /л/ са /у/ (*Вука*, *Вукава*, *Вукна*, *Вукосава*, *Вучисава*, *Вучица*), замени /л/ на крају слога са /о/ (*Беока*), замени стсрп. вокала *јай* (*Дјева*, можда и *Оливира*), уопштавању основе *-сав* (старије *-слав*) (*Видосава*, *Вукосава*, *Сџојисава*, итд.), губљењу консонанта /х/ или његовој супституцији са /к/ (*Хојдана*/*Ојдана*, *Ракела*), супституцији консонанта /ф/ са /п/ (*Пруџиња*, *Сџејанида*) или са групом *-хв-* (*Дахвина*), упрошћавању групе *-кс-* (*Ксенија*, *Сенија*), као и упрошћавању групе *-кћ-* (*Кћерана*/*Берана*). Наведени резултати упућују на неопходност наставка истраживања српских средњовековних поменика, што би у коначном исходу требало да води изради речника старосрпских личних имена заснованог на целини сачуваних рукописа.

Литература

- Грковић 1977: Милица Грковић, *Речник личних имена код Срба*, Београд: „Вук Караџић“.
- Грковић 1983: Милица Грковић, *Имена у Дечанским хрисовуљама*, Нови Сад: Филозофски факултет – Институт за јужнословенске језике.

- Грковић 2002: Милица Грковић, Значај Поменика манастира Раче за историју језика и ономастику, *Рачански зборник*, бр. VII, Бајина Башта, 37–48.
- Даниловић 1994: Драгољуб Даниловић, *Стари српски њоменици*, Магистарски рад у рукопису, Београд: Филозофски факултет.
- Елезовић 1932: Глиша Елезовић, *Речник косовско-мејохиској дијалекта*, књ. 1, Београд: Српска краљевска академија.
- Јовановић Г. и др. 2017: Гордана М. Јовановић, Срђан Д. Катић, Александар М. Јаковљевић, Српска женска имена на почетку 16. века (на основу пописа Смедеревског санџака из 1516. године), *Јужнословенски филолој*, LXXIII/1–2, Београд, 33–57.
- Јовановић Т. 2005: Томислав Јовановић, *Поменик манастира Раче*, Бајина Башта: Фондација Рачанска баштина.
- Мошин 1958: Владимир Мошин, Ђирилски рукописи манастира св. Тројице, *Историјски зборник*, бр. 14, Београд, 190–219.
- Новаков 2014: Драгана Новаков, Неке дијалекатске особине у четири стара српска поменика, *Археографски њрилози*, бр. 36, Београд, 83–92.
- Новаковић 1875: Стојан Новаковић, *Српски њоменици XV–XVIII века*, Београд: у Државној штампарији.
- Поломац 2010а: Владимир Поломац, Неке теоријско-методолошке напомене о ономастичком истраживању српских средњовековних поменика, *Српски језик*, XV/1–2, Београд, 491–501.
- Поломац 2010б: Владимир Поломац, Неколико напомена о личним именима у Поменику непознатог манастира Липљанске епископије, у: *Проблеми на балканското и славянското езикознание*, ред. И. Харалампиев, Велико Трњово: Фабер, 226–243.
- Поломац 2015: Владимир Поломац, Антропонимија Водичничког поменика (Скопска Црна Гора, XVI век), у: *Пушевица српских идиома*, ур. М. Ковачевић и В. Поломац, Крагујевац: ФИЛУМ, 341–350.
- Поломац 2017: Владимир Поломац, Из антропонимије Дечанског поменика (XVI век), *Наслеђе*, бр. 38, Београд, 111–123.
- Станковић 2003: Радоман Станковић, *Рукојисне књије манастира Св. Тројице код Пљеваља: водени знаци и дајирање*, Београд: Народна библиотека Србије.
- Стојановић 2012: Јелица Стојановић, Лична имена по називима биљака и животиња у старим српским поменицима (*Пивски њоменик*, *Поменик из Хоче*, *Морачки њоменик*), у: *Српско језичко наслеђе на њросиору данашње Црне Горе и српски језик данас: зборник радова са Међународној научној скуја одржаној у Херцеј Новом 20–23. ајрила 2012*, ур. одбор Ј. Стојановић и др., Никшић: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори; Матица српска у Новом Саду, 109–133.
- ESSČ: *Elektronický slovník staré češtiny* [online], Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., oddělení vývoje jazyka, 2006—. Dostupné z: <http://vokabular.ujc.cas.cz/> (cit. 1. 3. 2018).
- RJA: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1886–1976.

Vladimir R. Polomac

Female Names in the Commemorative Book of the Monastery of the Holy Trinity in Pljevlja (XVI Century)

Summary

This paper studies the system of female personal names in the manuscript: Commemorative Book of the monastery of the Holy Trinity (Pljevlja, XVI century). The manuscript is written on paper, it contains 283 sheets of paper (215 x 155 mm), it originates from the last quarter of the XVI century (between 1575 and 1585), and is safeguarded in the monastery's treasury number 74. The analysis of female proper names is undertaken in order to establish their structural and semantic characteristics, as well as to compare them to the state of anthroponymic sources from the XVI and XVII century. In general, the conducted research reflects the state noted in other commemorative books, but also complements and further develops our previous findings, concerning the repertoire of female names in the Serbian language, from the XVI and XVII century, bringing forth new confirmations of rare names or confirming, for the first time, the existence of thus far unrecorded names: *Belovita, Beoka, Vujčica, Vučisava, Vičisava, Vičica, Deha, Jevrenija, Jesenka, Roka, Ugra, Hrnja, Cenija, Cura*. On the other hand, the studied anthroponymic texts represent a significant testament of the developmental processes in the medieval Serbian language, most notably the fate of the syllabic /l/, /l/ at the end of a syllable, the old Serbian vowel "jat", and the consonant /h/.

Key words: onomastics, anthroponymy, female personal names, medieval Serbian commemorative books, XVI century, Montenegro, Pljevlja, monastery of the Holy Trinity.

